

تبیین

برنامهٔ انس با قرآن کریم

دورهٔ پیش دبستانی

(آمادگی)

راهنمای تولید و تدوین محتوای

فعالیت‌های مراکز پیش دبستانی

مسعود تهرانی فرجاد
غلام عباس سرشور خراسانی
مسعود وکیل

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست‌نویسی

یادداشت

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رویتندی کنگره

رویتندی دبیری

شماره کاتالانسی ملی

تهران: فرجاد، مسعود، ۱۳۴۹.

: تبیین برنامه انس با قرآن کریم: دوره پیش‌دبستانی (آمادگی)

مؤلفان: مسعود تهرانی، فرجاد، غلام‌عباس سرشور، خراسانی، مسعود وکیل.

: تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۰.

: ۶۸ ص.: جدول.

978-964-08-0410-0

: فبا

: قرآن - راهنمای آموزشی (پیش‌دبستانی)

: سرشور، خراسانی، غلام‌عباس

: وکیل، مسعود، ۱۳۳۶.

: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).

: ۱۳۹۰، ۲ ت / ۹۴، ۶۵ BP

: ۲۹۷/۱۰۷

: ۲۶۱۰۹۱۵

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش

تبیین برنامه انس با قرآن کریم - دوره پیش‌دبستانی (آمادگی)

راهنمای تولید و تدوین محتوای فعالیت‌های مراکز پیش‌دبستانی

مؤلفان: مسعود تهرانی، فرجاد، غلام‌عباس سرشور، خراسانی، مسعود وکیل

ویراستار: محمد قدوسی

گرافیکست: علی دانشور

عکاس: اعظم لاریجانی، محمد بهرامی

چاپ اول: ۱۳۹۰

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی از: چاپ نجیسته

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۰۸ - ۰۴۱۰ - ۰

ISBN 978-964-08-0410-0

نشانی: تهران: خیابان سپهبد قرنی، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۹۰۳۲۴۰۹ دورنویس (فکس): ۸۸۹۰۳۲۸۰۹

خواهشمند است هرگونه نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را در مورد این کتاب یا دیگر کتاب‌های انتشارات مدرسه از طریق پیام‌نگار (ایمیل) info@enma.ir یا از طریق صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۱۹۲۹ ارائه فرمایید. همچنین می‌توانید کتاب‌های ما را از طریق پایگاه اینترنتی www.enma.ir ثبت و سفارش دهید تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن، پاسخ لازم یا کتاب مورد نظر خود را دریافت کنید.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۰	سخن نخست
۱۳	فصل اول - کلیات
۱۳	شکوفایی فطرت کودک و تربیت‌پذیری وی
۱۵	اهمیت فعالیت‌های قرآنی و ضرورت انس با قرآن در دوره پیش دبستانی
۱۶	ضرورت تناسب محتوا با ویژگی‌های روانی و ذهنی کودکان از ...
۱۸	فصل دوم - تبیین برنامه انس با قرآن کریم در دوره پیش دبستانی
۱۹	رویکرد
۲۰	اصول حاکم بر برنامه انس با قرآن کریم و ...
۲۳	هدف کلی
۲۴	محتوا
۲۴	روش
۲۵	ارزشیابی

۲۷	نقش مربی و صلاحیت‌های حرفه‌ای او
۲۷	الف - نقش الگویی مربی
۲۷	ب - صلاحیت‌های حرفه‌ای مربی
۲۸	ج - هماهنگی با والدین
۳۰	وسایل و رسانه‌های آموزشی

۳۱	فصل سوم - تبیین قلمروهای انس با قرآن کریم؛ روش‌های ارائه قلمروها ...
----	--

۳۱	الف (تبیین قلمروها
۳۲	الف - ۱- گوش دادن به قرائت زیبا و جذاب آیات قرآن کریم
۳۲	الف - ۲- حفظ نسبی برخی آیات و سوره‌های کوتاه قرآن کریم
۳۳	الف - ۳- آموزه‌های قرآنی
۳۴	الف - ۴- داستان‌های قرآنی
۳۶	الف - ۵- خواندن قرآن کریم
۳۹	الف - ۶- شناخت کلی از قرآن کریم
۴۰	ب (تلفیق قلمروها
۴۱	ج (روش‌ها
۴۷	د (وسایل آموزشی

۵۱	فصل چهارم - تولید و سازمان‌دهی محتوای انس با قرآن کریم
----	--

۵۲	الف (معیارهای انتخاب محتوا
۵۵	ب (مراحل تولید و سازمان‌دهی محتوا
۶۱	ج (اعتبار بخشی کتاب (مجموعه تولید شده)
۶۲	پیوست‌ها

پیشگفتار

توسعه مشارکت دست‌اندرکاران دوره پیش‌دبستانی - به‌ویژه مربیان محترم - در امر تدوین محتوای آموزشی مناسب این دوره، از دستاوردهای مبارک تصویب راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی در شورای عالی آموزش و پرورش است. با وجود این، نظر به کلی بودن مباحث مطرح شده در راهنمای برنامه مزبور، تشریح و تبیین جزئیات آن و ارائه فرایندها و مطالب مناسب جهت تبدیل برنامه به محتوا، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است.

برای آنکه مربیان و علاقه‌مندان بتوانند فعالیت‌های آموزشی مناسب را برای کودکان دوره آمادگی (۵ ساله‌ها) براساس راهنمای برنامه درسی پیش‌دبستانی تهیه کنند، باید با موضوعات زیر آشنایی داشته باشند:

● مهم‌ترین ویژگی‌های ذهنی و روانی کودکان ۵ ساله چیست؟

● توانایی‌ها و محدودیت‌های کودکان ۵ ساله برای یادگیری مؤثر چیست؟

● موضوعات مناسب برای یادگیری کودکان ۵ ساله کدام‌اند؟

● محتواهای آموزشی مناسب برای کودکان ۵ ساله را چگونه می‌توان

تهیه و ارزیابی کرد؟

● چگونه می‌توان محتواهای آموزشی مناسب را برای اُنس کودکان

۵ساله با قرآن کریم تهیه و ارزیابی کرد؟

● چگونه می‌توان محتواهای آموزشی مناسب را برای زبان‌آموزی

کودکان ۵ ساله در مناطق دو زبانه تهیه و ارزیابی کرد؟

مجموعه «کتاب مربی» نیز بر همین اساس و به‌منظور آشنایی مربیان و تولیدکنندگان با چگونگی فرایند تولید محتوای آموزشی، با بهره‌گیری از تجارب کارشناسان این موضوع در دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی، در پنج مجلد تدوین شده است.

جلد اول با عنوان «آشنایی با راهنمای برنامه دوره پیش‌دبستانی» تدوین شده است. این کتاب به تبیین چارچوب انتظارات ملی، اصول حاکم بر تهیه محتوای آموزشی، و دیگر عناصر برنامه مشتمل بر رویکرد، اهداف، اصول و چارچوب محتوا، فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و شیوه ارزشیابی پرداخته است.

جلد دوم با عنوان «آشنایی با ویژگی‌های کودکان دوره پیش‌دبستانی» تدوین شده است تا شناخت مربیان را از ویژگی‌های کودکان در ابعاد دینی، جسمی، کلامی، اجتماعی، ذهنی، عاطفی و... افزایش دهد. در جلد دوم، ابتدا به مفهوم کلی رشد و عوامل تأثیرگذار بر آن اشاره می‌شود و آنگاه، ابعاد و جنبه‌های اساسی رشد از حیث ویژگی‌ها و چگونگی کمک به جنبه‌های مختلف آن بررسی می‌شود و سپس، کاربرد و تأثیر فعالیت‌هایی چون قصه، شعر، بازی، نقاشی و... بر رشد همه‌جانبه کودک ارزیابی می‌گردد.

جلد سوم با عنوان «آشنایی با نحوه تهیه و ارزیابی محتوای آموزشی دوره پیش‌دبستانی» و به‌منظور افزایش شناخت مربیان در

مورد چگونگی تهیه محتوای آموزشی تدوین شده است. در این جلد نیز ابتدا مراحل برنامه‌ریزی برای یک واحد یادگیری ارائه می‌شود؛ سپس، اجزای آن مشتمل بر چگونگی نیازسنجی، تهیه شبکه مفهومی، تهیه جداول اهداف و انتظارات، و چگونگی تولید فعالیت‌های یادگیری، مثل قصه، بازی، نقاشی، کاردستی و... تبیین می‌گردد. هم‌چنین چگونگی ارزیابی محتوای آموزشی تولید شده، با سه دسته معیار شامل ابعاد فنی، اجرایی و برنامه‌ریزی بیان می‌شود.

جلد چهارم به «تبیین برنامه انس با قرآن کریم در دوره پیش دبستانی (آمادگی)» اختصاص دارد. توضیحات مربوط به این راهنما در بخش‌های مختلف همین کتاب به تفصیل بیان شده است و جلد پنجم نیز به آشنایی با طراحی و تولید محتوای زبان آموزی در مناطق دوزبانه اختصاص یافته است.

مطالب این مجموعه براساس نیاز تولیدکنندگان محتوا، تهیه شده است. امید آن‌که با همت مسئولان و همراهی شایسته مربیان، از این رهگذر امکان بهره‌مندی هرچه بیشتر نوآموزان از برنامه‌های مناسب‌تر فراهم شود.

گروه پیش دبستانی

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

سخن نخست

قرآن کریم، منشور زندگی و راهنمای سعادت انسان و دوره پیش دبستانی از حساس ترین مراحل تربیت و زمینه ساز شکل گیری شخصیت کودک است. ضرورت آشنایی با کتاب انسان ساز قرآن کریم و جایگاه بنیادین آموزش و پرورش دوره پیش دبستانی، علاقمندان و فعالان در حوزه تربیت دینی و قرآن را برمی انگیزد تا گام هایی را در عرصه فعالیت های قرآنی بردارند. در شرایط حاضر، در سطح کشور و در درون و بیرون از نظام آموزش و پرورش، فعالیت هایی را می توان یافت که هر یک در تلاش اند تا کودکان را با قرآن کریم آشنا و به یادگیری آن علاقه مند کنند.

با توجه به مأموریت وزارت آموزش و پرورش از سوی شورای توسعه فرهنگ قرآنی - زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی - این وزارت مسئولیت دارد تا نسبت به برنامه ریزی، ساماندهی و هماهنگی فعالیت های مربوط به آموزش عمومی قرآن در سطح کشور اقدام نماید. از آنجا که در راهنمای برنامه و فعالیت های آموزش و پرورش در دوره پیش دبستانی مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش (جلسه ۷۷۰ در سال ۱۳۸۷) بهره مندی از حداکثر ظرفیت ها و توانمندی های موجود در کشور مورد تأکید قرار گرفته و تولید و انتخاب محتوای فعالیت های یاددهی - یادگیری دوره پیش دبستانی در چارچوب برنامه مصوب مذکور به استان ها واگذار شده

است؛ سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با تهیه و تدوین راهنمای برنامه‌انس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستانی، تمهیدات تحقق مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش را فراهم کرده است.

به همین منظور کتاب حاضر با دو هدف اصلی زیر تألیف و به دست‌اندرکاران تولید محتوای استان‌ها، کارشناسان و مربیان مراکز پیش‌دبستانی در سراسر کشور تقدیم می‌شود:

۱- تبیین اصول و چارچوب برنامه مصوب انس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستانی (آمادگی). با تأکید بر تلفیق قلمروهای انس با قرآن و پرهیز از انحصار محتوا در یکی از قلمروها، و چگونگی ارائه آن در قالب فعالیت‌های یاددهی-یادگیری.

۲- ارائه راهنمای تولید و تدوین

محتوای برنامه انس با قرآن کریم در دوره پیش‌دبستانی (آمادگی).

امید است این کتاب در کیفیت بخشی محتواها و رسانه‌های قرآنی در دوره پیش‌دبستانی، و نیز بهبود روش‌های ارائه فعالیت‌های قرآنی سهیم، و موجب ساماندهی و اثربخشی بیش از پیش این فعالیت‌ها گردد.

مؤلفان

